

τέτοιες κουταμάρες; Σὰ βγούν ἀπὸ τῆ Γραμματικῆ ὅλα ἀφτὰ τὰ μπόδια καὶ κάποιος γενροὶ κανόνες, τότε ἡ Γραμματικὴ μπορεῖ νὰ διδαχθῆ στὸ λαϊκὸ σκολειὸ σὰν διασκεδαστικὸ μάθημα. Πρότασες, κουβέντα καὶ θέματα φτιάχνουν τῆ Γραμματικῆ, σὰν π.χ.

Ἄρθρα καὶ ὀνόματα

- 1 ὁ λύκος εἶνε ἄγριο ζῶο
τοῦ λύκου τὰ δόντια εἶνε δυνατὰ
τῶ (εἰς τὸν, λύκον δὲν ἔχω ἀγάπη
ἢ μητέρα μ' ἀγαπάει
τῆς μητέρας τὸ φόρεμα εἶνε ὠραῖο
τῆ (εἰς τὴν) μητέρα δίδω φιλιὰ
τὴν μητέρα ἀγαπῶ πάντοτε

Ἐπίθετα μὲ τοὺς βαθμοὺς των

- 2 ἀφτὸ τὸ βουνὸ εἶνε ὕψηλὸ
τοῦτο εἶνε ὕψηλότερο
καὶ ἐκεῖνο ὕψηλότερο
ἢ ἐγὼ εἶμαι ἡσυχος
σύ εἶσαι πλέον ἡσυχος
ἀφτὸς πολὺ ἡσυχος

Ἀντωνυμίες

- 3 ὁ δικός μου γάτος εἶνε μικρὸς
ἢ δική σου γάτα ἔχει νύχια
τὸ δικό μου γατάκι παίζει...

Ῥήματα καὶ χρόνοι

ἐγὼ γράφω...
σύ γράφεις...
ἀφτὸς γράφει...
ἐμεῖς γράφομεν
σεῖς γράφετε
ἀφτὸι γράφουσι

ἔγραφα ὅλην τὴν ἡμέραν
θὰ γράψω ἄθροιο ἓνα ποίημα
ἔγραφα χτὲς ἓνα γράμμα τοῦ θείου
ἔχω γράψῃ μίαν ἱστορίαν
εἶχα γράψῃ τοῦ πατέρᾳ προχθὲς ἓνα γράμμα
θὰ ἔγραφα ἓνα παραμῦθι ἂν εἶχα καιρό.

Μὲ τέτοια θέματα καθημερινὰ τὸ παιδί μαθαίνει Γραμματικὴ, ὀρθογράψιμο καὶ σύνταξη χωρὶς νὰ

Γ. ΚΛΕΦΤΕΣ

Οἱ μέρες κυλούσανε μιὰ κατόπ' ἀπ' τὴν ἄλλη, ὅλες ὅμοιες καὶ μονότονες, χωρὶς νὰ μᾶς ἀποφαινονταν.

Μόνε στὰ ὑστερνὰ ἔγινε κατιτίς, ὄχι δὲ καὶ τόσο πρωτάκουστὸ σ' ἐκεῖνα τὰ μέρη, μὰ ὅπως κι ἂν εἶναι, πρῶτα καχορίζικο κι ἀπαίσιο, πού μᾶς χάλασε τὴν ἡσυχία.

Μιὰ μέρα δηλαδὴς ἔρθε στὸ χωριὸ ἐν' ἀπόσπασμα ἀπὸ χωροφύλακες καὶ προσάλεσε ὁ γιουζμπασσης στὸ σκολειὸ τὸ μουχτάρη καὶ τοὺς πρόκριτους τοῦ χωριοῦ καὶ τοὺς εἶπε πὼς μὲς' τὰ βουνὰ τους ἀκούστηκαν κλέφτες, κάποιος Καπετὰν-Θανάσης λησταντάρτης μὲ τὰ παλληκάρια του, καὶ τοὺς διάταξε ἀστηρὰ νὰ προσέχουνε μὴν τύχει καὶ τοῦ δώσουν καμιὰ βοήθεια· νὰ παραγγεῖλουνε καὶ τοὺς πιστικούς νὰ προσέχουνε, γιατί ὕστερ' ἀφτοὶ τὸ ξέρουν. Κι ἀφοῦ πῆρε θρορὸς γιὰ τὸ στράτευμα, ὅσες μπόρεσε, ἔφυγε μαζί μὲ τοὺς ἄντρες του τραβώντας κατὰ τὸ βουνό, νὰ πάει ν' ἀνταμώσει τ' ἄλλο στράτευμα.

Οἱ καημένοι οἱ χωριάτες ἀμέσως κάνανε συμβούλιο καὶ στείλανε ἀθρώπους καὶ παραγγεῖλανε σ' ὅλα τὰ μαντριά, καὶ σ' ὅλες τίς στάβες νὰ προσέχουνε,

χαλάη τὸ μυαλό του, νὰ βασανίζεται, ν' ἀρρωσταίνει.

Εἶνε ἡ ὥρα δώδεκα. Ἡ καμπάνα σημαίνει. Σημαίνει ἡ καμπάνα τόσο γλυκά, πού ὅλοι οἱ μαθητὲς ἀστράφτουν ἀπὸ τὴ χαρὰ τους. Τώρα θὰ πᾶνε νὰ φάγουν, νὰ παίξουν, νὰ ἡσυχάσουν. Ὅλοι ἀνυπόμονοι κατεβαίνουν τίς σκάλες τοῦ σκολειοῦ. Μὴ ζητᾶς τώρα τάξη. Εἶνε ἡ ἡλικία πού δὲ θέλει τάξη. Ὁ μαθητὴς ὅσο μεγαλώνει γίνεται ταχτικός. Καὶ ἂν τώρα θελήσης νὰ τοῦ ἐπιβληθῆς, νὰ τὸν στενοχωρήσης μὲ τὸν φόβο, σὰ φτάσῃ σπῆτι του ὅλα θὰ τὰ σπάσῃ, θὰ κάμῃ τὴ γειτονιά ἄνω κάτω. Ὅσο ἐλεφτερία ἔχει τὸ παιδί τόσο ἡσυχώτερο γίνεται. Ἄν τὸν κλείσης ἢ τὸν περιορίσης τότε θὰ δῆς πόσο ἀξίζει ἡ ἐλεφτερία. Στὴν ἐλεφτερία βασιλεύει καὶ βρίσκεται ἡ ὑγεία. Περιορισμὸς δὲν χωραεῖ στὴ μικρὴ ἡλικία. Μὲ τὸ καλὸ δὸς του νὰ καταλάβῃ ὅτι πρέπει νὰ σέβεται τοὺς γερόντους, τοὺς ξένους, τοὺς μεγαλύτερους του. Νὰ βοηθᾷ τὴ μητέρα του, νὰ μὴ παίζει στὸ δημόσιο δρόμο, ἀλλοῦ ἂς παίζει ὅσο θέλει. Ὅλα ἀφτὰ θὰ τοῦ βάλῃς στὸ μυαλό, σὰν νὰ τοῦκανε ἓνα ἀπλό καὶ φυσικὸ μάθημα. Πρόσεχε νὰ μὴ τοῦ βάλῃς στὸ σπῆτι νὰ κάμῃ πολὺ δουλειὰ. Μιὰ ὥρα διάβασμα καὶ γράψιμο μαζί εἶνε πολὺ καὶ φτάνει. Ἄν τοῦ δώσης περισσότερη ἐργασία τότε ἢ θὰ βλάψῃ τὸ παιδί ἢ δὲν θὰ σοῦ κάμῃ τίποτε. Γιατί πρέπει νὰ γνωρίζῃ καλὰ, καλὰ ὁ δάσκαλος ὅτι στὴν ἀνατροφή καὶ παιδείᾳ τοῦ παιδιοῦ, πού τοῦ στέλνει ἡ πατρίδα, δὲν ἔχει κανένα βοηθό, καμμιὰ συντροπή. Γιατί ὁ πατέρας καὶ ἡ μάνα δὲν ξέρουν πολλές φορές, ἂν ἔχουν παιδιὰ, γιατί ἡ ἐξουσία δὲν σὲ βοηθεῖ καθόλου, γιατί ὁ παπᾶς δὲν λέγει τίποτε, γιατί ὁ κόσμος δηλαδὴ ἡ κοινωνία, τέτοια εἶνε ἀκόμη στὴν Ἑλλάδα, ἀντὶς νὰ σὲ βοηθήτῃ στὸ ἔργο σου σὲ πειράζει μὲ τὸ φτόνο της, σὲ πειράζει μὲ τὸ παράδειγμά της καὶ σιγὰ, σιγὰ φαρμακώνει τὴν ψυχὴ καὶ τὴν ἀγαθωσύνη τοῦ μαθητῆ μὲ τὰ πρῶτα μαθήματα τῆς βλαστήμιας, τῆς κλεψίε, τῆς τράπουλας, τῆς ψεφτιε καὶ τῶσων ἄλλων κακῶν. Ἄς προσέχῃ λοιπὸν ὁ δάσκαλος, ὅσο μπορεῖ καὶ δύναται, γιατί κανένα, μὰ κανέναν δὲν ἔχει βοηθό στὸ ἔργο του. Ἄς γενῆ ἀφτὸς πατέρας, φίλος, σύντροφος καὶ δάσκαλος τοῦ παιδιοῦ. Ἄς γνωρίσῃ καὶ ἂς καταλάβῃ καλὰ ὅτι ἀφτὸς εἶνε ὁ μοναχὸς τεχνίτης καὶ μορφωτὴς ἀφτῆς τῆς ἐβλογημένης καὶ ὕψηλης ἐργασίας πού λέγεται πολίτης, κοινωνία, Ἐθνος.

Θεριστὴ 22. Στὴν Κέρκυρα

ΠΑΪΔΕΣ ΣΤΑΥΡΟΣ

γιατί ἀλλοίμονο στὸ χωριὸ τους, σὰν περνοῦσε καμιὰ ὑποψία, πὼς θρέψανε τοὺς κλέφτες.

Ἡ εἶδηση, πὼς φανήκανε κλέφτες στὰ βουνά, πούτανε πᾶ' στὸ δρόμο μου, μού χάλασε ὅλο τὸ γούστο. Ὁ Ἄβγουστος εἶχε περάσει ὁ μισός, κ' ἔπρεπε νὰ πηγαίνω, γὰ νὰ βρεθῶ ἐκεῖ, ὄντας θὰ μᾶς μοιρᾶζανε τὰ διπλώματα κ' εἶτανε δύσκολο σ' ἀφτὴ τὴν κατάσταση, πούτανε οἱ δρόμοι μὲ τὴν κλεφτουριά καὶ μὲ τὴν παγανιά, ν' ἀποφασίσει κάνας ἀγωγιάτης νὰ μὲ πάει, κ' ἐγὼ ὁ ἴδιος λιγότερο δὲ φοβούμουνα.

Μὰ ἀφοῦ στὴν ἀνάγκη πείθουνται κ' οἱ θεοὶ πολὺ περισσότερο ἔπρεπε νὰ πεισθῶ ἐγὼ ὁ φουκαρᾶς, ἓνας ἀπλὸς θνητός, μάλιστα μὲ κεφάλι γνωπὰ δασκαλεμένο, πού θὰ πεῖ, πὼς μηδὲ θρωπος σωστός δὲν εἶμουνα.

Καὶ μίαν Κεριακὴ ἔκανα λόγο σὲ μερικούς ἀγωγιάτες, πού εἶτανε μαζωμένοι σ' ἓνα καφενεδάκι, ποικανοῦ τοῦ βαστᾶ, νὰ μὲ πᾶει ἴσια μὲ τὴ Σαλονίκη.

Κάμποση ὥρα κοιταζόντανε συναμειτάξυ τους μὲ πονηριὰ καὶ κανεὶς δὲν ἀποκρίθηκε· μόνε ἓνας τους στὰ στερνὰ μου κάνει:

— Νὰ μὴν τὰ πολυλογοῦμ' ἀφεντικό, μού δίνεις μιὰ λίρα καὶ σὲ πάω.

Ο ΞΕΝΟΣ ΤΥΠΟΣ

Ἡ σπουδαιότερη ἐφημερίδα τῆς Πετρούπολης «Si Petersburgskija Vjedomosti» πού διευτύνεται ἀπὸ τὸν Πρίγκηπα Οὐχτέμσκη, δημοσιεύει στὸ φύλλο τῆς 20 τοῦ Θεριστῆ καὶ στὴ στήλη τοῦ «Ξένου τύπου» τὸ ἀκόλουθο ἄρθρο:

«Ἀνάμεσα στὰν κριθμητὰ ἐγκώμια καὶ τοὺς πανηγυρικούς πού ὑμολογοῦν τὴν ἀξία τοῦ Ντεληγιάννη καὶ τὰ καλὰ πού ἔκαμε στὴν πατρίδα του, καὶ πού εἶναι μ' αὐτὰ γιομάτος ὁ ἑλληνικὸς τύπος, ξεχωρίζει, πρὸς ἐπαινοῦ του, ἡσυχὸ καὶ ἀμερόληπτο, τὸ ἄρθρο τῆς φιλολογικῆς καὶ πολιτικῆς ἐφημερίδας «Ὁ Νουμάς», πού εἶναι ὄργανο μιᾶς σημαντικῆς μερίδας ἀπὸ λογοτέχνες καὶ δημοσιολόγους ἀπὸ τοὺς πρώτους. Ἡ μερίδα αὕτη ἀγωνίζεται γιὰ τὴν παραδοχὴ τῆς ζωντανῆς γλώσσας πού μιλάει ὁ λαός, στὸν τόπο τῆς ἄλλης τῆς ἀρχαίης, πού ἂν καὶ εἶναι ἐπίσημα ἀναγνωρισμένη, δὲ μπορεῖ νὰ χωρήσῃ μέσα στὸ αἷμα τοῦ λαοῦ. Ὁ «Νουμάς» καταδικάζει κι αὐτὸς, καθὼς ὅλοι, τὸ ἀσύνετο ἐγκλημα, καὶ βλέπει μέσα σ' αὐτὸ μιὰ φωτεινὴ ἀπόδειξη πὼς λείπει ἀπολύτως κάθε ἀρχὴ πολιτικὴ ἀπὸ τὸ λαό. Ὁ λαός εἶναι τελειωτικὰ καὶ χωρὶς καμιὰ ἐλπίδα θεραπείας χαλασμένος ἀπὸ τὴν πολιτικὴν κατάσταση τῆς Σύγχρονης Ἑλλάδας».

Ἦστερ' ἀπ' αὐτὰ δημοσιεύει ἀποσπάσματα ἀπὸ τὸ ἄρθρο τοῦ «Νουμάς» πού δημοσιεύτηκε στὸν ἀριθ. 151 μὲ τὸν τίτλο «Ἡ μαχαιριά τῆς Τρίτης».

Ἀνάλυση τοῦ ἴδιου ἄρθρου δημοσιεύει καὶ ἄλλη ἐφημερίδα τῆς Πετρούπολης, ἡ «Razsvet», στὸ φύλλο τῆς 20 τοῦ Θεριστῆ κι αὕτῃ.

Νὰ ἀκόμα μιὰ ἀπόδειξη τραγὴ γιὰ τοὺς πατριώτες πὼς ὁ «Νουμάς» εἶναι ὄργανο τῆς Πανελευθιστικῆς ἐταιρίας.

ΙΩΑΝΝΗΣ Α. ΛΙΜΠΕΡΟΠΟΥΛΟΣ

ΠΑΘΟΛΟΓΟΣ ΝΕΥΡΟΛΟΓΟΣ

ΥΦΗΓΗΤΗΣ ΕΝ ΤΩ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΩ

ΟΔΟΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ 82

- Ὡ παλλὰ γύρψες, ἀδερφέ! τοῦ λέω.
 - Σὰ θέλεις, μού λέει ξερά ξερά.
 - Ἐλα, λέγε κεῖ πού θὰ γένει, τοῦ λέω.
 - Ἄκου, ἀφεντικό· γυρίζει καὶ μού κάνει ἓνας ἄλλος, δὸς του ἓνα εἰκοσάφραγκο αἶντε, καλὰ εἶναι.
 - Ὅχι ὄχι μιὰ λίρα ἀκατέβατη, ἔλεγε ὁ πρῶτος· μ' ἀφτὸν τὸν τρόπο του καταλαβαίνονταν, πὼς συγκατέβαινε δὲ καὶ στὸ εἰκοσάφραγκο.
- Συλλογίστηκα λιγάκι, γύρῃσα μιὰ καὶ τοὺς εἶδα ὅλους στὰ μάτια, ὅλοι ἀπαθοὶ, σὰν Κινέζικοι· τί ἀπελπιστικὴ ἀπάθεια! κι ἀπ' τ' ἄλλο μέρος ἔβαζα μὲ τὸ νοῦ μου πὼς κείνη τὴ βδομάδα ἔπρεπε νὰ φύγω χωρὶς ἄλλο.
- Αἱ λοιπὸν, τοὺς λέω, ἓνα εἰκοσάφραγκο τὸ δῶκα αἶντε, τί λέε;
 - Ἄς εἶναι τέλος, ἀφοῦ τὸ ξεστόμισε ὁ συμπίθερος παραδέχομαι πῆξά, εἶπε ὁ πρῶτος· πού γύρῃσε τὴ λίρα. Μείνουμε σύφωναυ νὰ ξεκινήσουμε τὸ πουρνό, κι ὅ,τι πεῖ ὁ Θεός.

Τὴ Δεφτέρα λοιπὸν ἀπ' τὴν ἀβγὴ ἀποχαιρέτησα τὴν οἰκογένεια τὴ φιλόξενη τοῦ φίλου μου—ἀφτὸς ἐπειδὴ δὲν εἶταν ἀπ' τοὺς τελειόφοιτους εἶχε ἀκόμα καιρὸ καὶ δὲν ἐρχόντανε μαζί μου. — Ὅλοι μὲ λύπη εἰλικρινῆ μού σφίξανε τὸ χέρι καὶ μὲ ξεπροβοῦδῆσαν. Κ' εἶδα πὼς τὰ μάτια τῆς κοπέλλας γεμί-